

Nd. 565. Breytingartillögur

við frv. til laga um landnám, nýbyggðir og endurbyggingar í sveitum.

Frá landbúnaðarnefnd.

1. Við 1. gr. Orðin „hafa með höndum“ falli burt.
2. Við 2. gr. Greinin orðist svo:
Nýbýlastjórn er skipuð þremur mönnum, formanni, er landbúnaðarráðherra skipar til fjögurra ára í senn, og tveimur meðstjórnendum, er landbúnaðarnefndir Alþingis kjósa hlutfallskosningu til sama tíma. Tveir varamenn skulu kosnir á sama hátt.
Nýbýlastjórn ræður sér framkvæmdastjóra, er nefnist landnámsstjóri. Laun hans skulu vera söm og búnaðarmálastjóra.
3. Við 3. gr. Greinin orðist þannig:
Landnámsstjóri annast framkvæmdir og dagleg störf samkvæmt lögum þessum eftir ákvörðun nýbýlastjórnar. Hann undirbýr tillögur og áætlanir um frumræktun lands til stofnunar einstakra nýbýla, byggðahverfa í sveitum og til nytja fyrir kaптún og kaupstaði. Einnig skal hann hafa yfirumsjón með þeim framkvæmdum, sem nýbýlastjórn hefur ákveðið að fengnu samþykki þeirra aðila, sem hlut eiga að máli.
Búnaðarfélag Íslands, Nýbyggingarráð og Atvinnudeild háskólans skulu veita landnámsstjóra þá sérfræðilegu aðstoð, sem þeim er unnt.
4. Við 4. gr. Greinin orðist svo:
Ríkisstjórnin lætur eftir tillögum nýbýlastjórnar undirbúa ræktun lands, þar sem stofna skal byggðahverfi í sveitum, einstök býli eða hefja meiri háttar ræktunarframkvæmdir við kaптún og kaupstaði.
Til þessara framkvæmda greiðir ríkissjóður minnst 2.5 millj. króna á ári næstu 10 ár, í fyrsta sinn 1947.
5. Við 6. gr. Á eftir orðunum „til þessara nota“ orðist greinin svo: og einnig landspildur af einstökum jörðum, sem eru í sjálfsábúð og þær geta án verið. Eignar-

nám má þó því aðeins fara fram, að öll nýbýlastjórn sé því samþykkt og fullreynt sé að dómi landbúnaðarráðherra, að samkomulag náist ekki um kaup á landinu.

6. Við 7. gr.
 - a. Á eftir orðinu „landnámsstjóri“ í fyrstu málsgr. komi: eftir tillögum nýbýlastjórnar.
 - b. Á eftir orðunum „sem þar á að rísa“ komi: ef um byggðahverfi er að ræða.
 - c. Síðasta málsgrein orðist svo:

Áætlanir og rannsóknir landnámsstjóra skulu lagðar fyrir nýbýlastjórn til samþykktar, áður en framkvæmdir hefjast.
7. Við 8. gr.
 - a. Orðið „fiskitúninu“ falli burt.
 - b. Síðasta málsgrein orðist svo:

Verði ágreiningur um fyrirætlanir nýbýlastjórnar við hlutaðeigandi bæjar- eða sveitarstjórnir, sker landbúnaðarráðherra úr.
8. Við 9. gr. Á eftir orðunum „til búskapar og afkomu“ orðist greinin svo: Nýbýlastjórn skal, ef óskir koma fram um það, semja við búnaðarsambönd eða bæjar- og sveitarfélög um að taka að sér frumræktun lands fyrir ákveðið gjald. Þau bæjar- og sveitarfélög, sem hlut eiga að máli, skulu þó tryggja nægilegt fé til framkvæmdanna, að svo miklu leyti sem væntanlegur jarðræktarstyrkur hrekkur ekki til eftir áætlun Búnaðarfélags Íslands.
9. Við 10. gr. Greinin orðist svo:

Nýbýlastjórn er heimilt að semja við búnaðarsambönd eða ræktunarfélög, sem hafa sett sér jarðræktarsamþykkt samkvæmt lögum nr. 7 12. jan. 1945, um að þau taki að sér að ræsa fram og undirbúa til ræktunar land þar, sem reisa á einstök býli. Þessi heimild skal þó aðallega notuð þar, sem hagkvæmt er að framkvæma verkið með fullkomnustu vélum.
10. Við 11. gr. Greinin orðist þannig:

Nýbýlastjórn skipar þriggja manna nefnd í hverri sýslu. Skulu 2 þeirra tilnefndir af hlutaðeigandi búnaðarsambandi, en einn af nýbýlastjórn án tilnefningar, og er hann formaður nefndarinnar. Skipun nefndarinnar gildir til 4 ára. Hlutverk hennar er að vera nýbýlastjórn og landnámsstjóra til aðstoðar og ráðuneytis innan sýslu um val á landi til nýbýla og undirbúning að þeim framkvæmdum, sem ráðgerðar eru samkvæmt lögum þessum. Einnig að hafa eftirlit með því, að fylgt sé ákvæðum og fyrirmælum laga og reglugerða, sem um þessi mál fjalla. Þá skal nefndin vera til aðstoðar og ráðuneytis þeim mönnum, er óska að reisa nýbýli eða ganga í byggðafélag, og þeim bændum, sem eigi fá aðstoð til bygginga samkvæmt ákvæðum laga þessara.
11. Við fyrirsögn III. kafla. Fyrirsögnin orðist svo: **Um byggingarsjóð.**
12. Við 12. gr. Framan við greinina bætist: Sjóðurinn heitir Byggingarsjóður.
13. Við 14. gr.
 - a. Fyrsta málsgrein orðist svo:

Sjóðurinn veitir lán gegn veði í jörðum, lóðum, íbúðarhúsum og peningshúsum.
 - b. Síðasta málsgrein orðist svo:

Lánin mega vera það hæst, að samtals hvíli á jörðinni allt að 75% fasteignamatsverðs að viðbættu kostnaðarverði þeirra bygginga, sem reistar kunna að verða. Reikninga um byggingarkostnað úrskurðar bankastjóri Búnaðarbankans.
14. Við 15. gr. Á milli orðanna „er“ og „heimilt“ í fyrsta málsl. bætist: henni.
15. Við 18. gr. Liður 2 falli burt. Liðatala breytist samkvæmt því.
16. Við 21. gr. Síðari málsgrein falli burt.
17. Við 22. gr. Greinin orðist svo:

Búnaðarbanki Íslands annast framkvæmdastjórn sjóðsins, og skal bankastjórinn ákveða allar lánveitingar hans. Um lánveitingar til nýbýla jafnt í byggða-

- hverfum sem til einstakra býla skal hann fara eftir tillögum nýbýlastjórnar. Um lánveitingar til byggingar íbúðarhúsa á öðrum sveitabýlum skal bankastjóri hafa samráð við nýbýlastjórn eða framkvæmdastjóra hennar.
18. Við 23. gr. Upphaf 3. liðs greinarinnar orðist svo: Að nýbýlastjórn hafi fengið fullnægjandi upplýsingar um, að býlið o. s. frv.
 19. Við 24. gr. Fyrir orðin „sem algerlega nýja íbúð“ í endi greinarinnar komi: sé jafngilt nýrri íbúð.
 20. Við 25. gr.
 - a. Upphaf greinarinnar orðist svo: Ef nýbýlastjórn telur nauðsynlegt vegna skipulags byggðarinnar.
 - b. Fyrir orðin „að tillögur hans séu teknar til greina“ komi: að það sé gert.
 21. Við 26. gr. Upphaf greinarinnar orðist svo:

Þegar reist eru byggðahverfi á landi, sem ríkið hefur áður numið samkv. 4.—10. gr., skal landnámsstjóri í samráði við nýbýlastjórn gera áætlanir o. s. frv.
 22. Við 27. gr. Fyrir „10 býli“ í upphafi greinarinnar komi: 5 býli.
 23. Við 31. gr. Fyrir orðið „landnámsstjóra“ komi: nýbýlastjórnar.
 24. Við 32. gr. Fyrir orðið „landnámsstjóri“ komi: nýbýlastjórn.
 25. Við 35. gr.
 - a. Fyrir „10 menn“ í upphafi greinarinnar komi: 5 menn.
 - b. Fyrir orðið „landnámsstjóra“ komi: nýbýlastjórn.
 26. Við 36. gr. Fyrir orðið „úrbyggt“ í síðasta málsl. komi: úrskipt.
 27. Við 37. gr. Fyrir orðið „landnámsstjóra“ komi nýbýlastjórnar.
 28. Við 38. gr. Fyrir orðið „Landnámsstjóri“ í upphafi síðari máls. komi: Nýbýlastjórn.
 29. Við 39. gr. Upphaf greinarinnar orðist svo:

Heimilt er nýbýlastjórn að láta reisa nýbýli, eitt eða fleiri, á jörðum ríkisins, sem losna úr ábúð. Einnig er henni heimilt að kaupa lönd í sama skyni.
 30. Við 41. gr. Fyrir orðið „landnámsstjóri“ á þrem stöðum í greininni komi: nýbýlastjórn.
 31. Við 42. gr. Fyrir orðin „Trúnaðarmenn skipaðir af stjórn sjóðsins“ komi: Héraðsnefndir nýbýlastjórnar.
 32. Við 43. gr. Aftan við greinina bætist: Sveitarstjórn hefur þó rétt til að ganga inn í forkaupsrétt Byggingarsjóðs, ef hún óskar þess. Um sölu óðalsjarða og ættarjarða fer samkvæmt lögum nr. 116 30. des. 1943.
 33. Inn í frumvarpið bætist nýr kafli, sem verður VIII. kafli, með sjö greinum (44.—50. gr.), svo hljóðandi (greina- og kaflatala á eftir breytist skv. atkvgr.):

VIII. KAFLI

Um teiknistofu.

- a. (44. gr.). Stofnunin heitir Teiknistofa landbúnaðarins og starfar á vegum Búnaðarbanka Íslands.
- b. (45. gr.). Verkefni teiknistofunnar er að gera uppdrætti að húsum, sem lán er veitt til úr Byggingarsjóði, Ræktunarsjóði eða öðrum opinberum sjóðum, sem til eru og stofnaðir kunna að verða að tilhlutun ríkisins og veita lán til bygginga í sveitum. Skal það vera skilyrði fyrir slíkum lánum, að teiknistofan hafi gert eða samþykkt uppdrætti að húsunum.
- c. (46. gr.). Teiknistofan skal láta gera uppdrætti að einföldum og ódýrum húsgögnum, hentugum fyrir alþýðu til sveita og við sjó. Teiknistofan leitar aðstoðar íslenzkra listamanna og viðurkenndra hannyrðakvenna og smíðameistara utan stofnunarinnar um gerð húsgagna, til að fá þau sem smekklegst og í þjóðlegum stíl. Allir, sem rétt hafa til lána úr sjóðum þeim, er um

ræðir í 45. gr., svo og stjórnir byggingarféлага verkamanna og samvinnu- byggingarféлага skulu endurgjaldslaust fá teikningar af húsgögnum, eftir því sem teiknistofan getur í té látið.

- d. (47. gr.) Nú verður komið á fót verkstæðum við bændaskóla, húsmæðra- skóla, héraðsskóla eða annars staðar til að annast smíði á húsgögnum og fleira, er að húsgagnagerð lýtur, svo sem vefnað á húsgagnafóðri og glugga- tjöldum, og skal þá teiknistofan veita verkstæðum þessum alla nauðsyn- lega aðstoð, svo að þau geti komið að sem almennustum notum við húsgagna- gerð.
 - e. (48. gr.) Teiknistofan skal veita bændum leiðbeiningar um byggingarkostnað, efnisval og annað, er við kemur húsagerð. Hún skal gefa út handbók með almennum leiðbeiningum í þessum efnum og fyrirmyndar uppdráttum af húsum og húsgögnum. Teiknistofunni ber að fylgjast með erlendum og inn- lendum nýjungum í húsagerð, rannsaka þær og gera tilraunir með það, er til framfara mætti verða í gerð og notkun húsa, eftir því sem við verður komið.
 - f. (49. gr.) Landbúnaðarráðherra skipar forstöðumann teiknistofunnar og á- kveður laun hans, unz þau verða ákveðin í launalögum. Forstöðumaður ann- ast stjórn teiknistofunnar í samráði við stjórn Búnaðarbanka Íslands og ný- býlastjórn. Forstöðumaður ræður sér menn til aðstoðar, að fengnu samþykki stjórnar Búnaðarbanka Íslands.
 - g. (50. gr.) Kostnaður við rekstur teiknistofunnar greiðist úr sjóðum þeim, er lán veita til húshygginga í sveitum, sbr. 45. gr. Greiðsla hvers sjóðs skal á- kveðin af landbúnaðarráðherra í sem réttustu hlutfalli við það fjármagn, sem sjóðirnir veita til bygginganna.
34. Við 44. gr. Greinin fellur niður.
35. Við 47. gr. (sem verður 53. gr.). Greinina skal orða svo:

Með lögum þessum eru úr gildi felld lög nr. 58 frá 27. júní 1941, um land- nám ríkisins, og lög nr. 108 frá 9. október 1941, um Byggingar- og landnámssjóð, ásamt breytingum á þeim lögum svo og öll önnur ákvæði eldri laga, sem kunna að brjóta í bága við lög þessi.